

Nr 123.

Av herr **Norling m. fl.**, om statsanslag till vissa fristående sjuk-kassor.

Syftet med den vid 1931 års riksdag beslutade omorganisationen av sjuk-kasseväsendet var att skapa en enhetlig ordning för denna verksamhet. Man uttalade redan då tvivel om möjligheten att genomföra en sådan enhetlig ordning. Det har också nu visat sig, att dessa tvivel voro berättigade. Ett stort antal sjukkassor stå utanför denna nya enhetliga ordning och vägra att inordna sig uti det nya systemet. Det är oss icke möjligt att bedöma, huruvida motiven för denna vägran äro bärande. Vi konstatera endast faktum. Många av dessa kassor eller understödsföreningar ha tidigare kommit i åtnjutande av statsbidrag. Man kan icke förtänka dem, att de finna det egendomligt, att de icke längre få statsbidrag då de anse sig göra samma gagn som förut.

De icke statsunderstödda kassorna ha numera samlat sig i De fria sjuk-kassornas förbund. Detta förbund höll den 20 oktober förra året en kongress med 140-tal ombud från understödsföreningar från olika delar av landet, representerande inemot 150,000 sjukkassemlemmar. Denna kongress antog en så lydande resolution:

”Undertecknade — valda ombud för inom olika orter av vårt land verk-samma fria sjukkassor till ett antal av 140 representerande 121 sjukkassor med cirka 140.000 medlemmar församlade till en på initiativ av De fria sjukkassor-nas förbund och rikssjukkassan Framtidsförbundet anordnad kongress å Sport-palatset i huvudstaden söndagen den 20 oktober 1935 — hava efter gemensam överläggning ang. frågan om dels fortsatt utbekommande av statsbidrag för sådana fria sjukkassor som före omorganisationen varit registrerade enligt 1910 års sjukkasselag, dels ock erhållande av dylikt bidrag jämväl för den typ fria sjukkassor, som tidigare varit oregistrerade men som numera äro registrerings-pliktiga, enhälligt beslutat antaga följande resolution:

Sjukasserörelsen i Sverige är uppbyggd på frivillighetens grund. Denna princip upprätthålles även efter sjukkassereformens genomförande. Sjukkas-sefolket har också i enlighet härmed haft rätt att själva välja den väg, efter vilken de ansett, att verksamheten borde bedrivas. Att ett stort antal sjukkas-sor, bl. andra de tidigare uppräknade, beslutat att omregistrera sig såsom un-derstödsföreningar (fria sjukkassor) utan att i samband därmed söka s. k. erkännande, har i stort sett berott på att de ansett den s. k. erkända sjukkasse-rörelsen i sin nuvarande gestaltning icke motsvarat de rimliga krav man haft rätt att ställa. Vi hävda därför att vi hava rätt till statsbidrag, utgående en-ligt tidigare grunder enär vi alltfort bedriva samma samhällsgagneliga gärning, vi tidigare utövat. Vidkommande sagda bidrag kräva vi, att Kungl. Socialsty-relsen efter framställning måtte tillerkänna de fria sjukkassorna, vilka tidigare

varit härtill berättigade, statsbidrag enligt hitintills gällande grunder. För övriga såsom understödsföreningar registreringspliktiga fria kassor hemställa vi, att frågan om tilldelande av statligt bidrag åt sistberörda kassor göres till föremål för omedelbar prövning, samt att därefter för Kungl. Maj:t framlägga det förslag till ändring av statsbidragsbestämmelserna, som må finnas av förhållandena påkallade.”

Det måste betecknas som ytterst beklagligt, att en verksamhet sådan som denna skall bedrivas på två linjer, dels i av staten erkända sjukkassor dels i kassor, som ej uppfylla statens fordringar på verksamheten och sålunda ej erhålla statsbidrag. Det är också beklagligt, att det mellan dessa båda rörelser lätt uppstå strider och motsättningar, som i onödan väcka förargelse och bitterhet.

Sjukkasserörelsen är en av våra allra vackraste och mest erkännansvärda sociala självhjälpsrörelser. Den vittnar om, att det djupt nere i de svenska folklagren finnes en aktningvärd strävan hos den enskilde att genom sparsamhet och omtanke sörja för sig själv och de sina i fall av sjukdom och därigenom förvållad arbetsoförmåga. Denna strävan är förvisso i hög grad förtjänt av det allmännas understöd.

Det är riktigt, att sjukkasserörelsen i Sverige vuxit sig stark, vunnit förtroende och utbredning tack vare den omständigheten, att den fått utveckla sig fritt. De fristående föreningarna hålla på sin frihet och vägra att underordna sig. Det bör då undersökas, om icke en sådan ordning kan träffas, att även de fristående kassorna komma i åtnjutande av den handräckning, som statsmakterna lämna åt denna sociala självhjälpsverksamhet. Vi kunna icke bedöma, om detta bör ske genom uppmjukning av villkoren för statsunderstödet eller genom att förmå de fristående att ändra sina hjälpregler. Men vi inse, att dessa frågor böra undersökas.

Vi hemställa därför, att riksdagen måtte besluta

att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en utredning om möjligheten av och betingelserna för att bereda de fristående kassorna skälig andel av det anslag av statsmedel, som beviljas till främjande av den frivilliga sjukhjälpsverksamheten.

Stockholm den 22 januari 1936.

N. S. Norling.

O. A. Ernfors.

Em. Bjurström.

Carl Eriksson.